

Folketingets Social- og Ældreudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sm@sm.dk
www.sm.dk

Sagsnr.
2022 - 3770

Doknr.
598539

Dato
02-08-2022

Folketingets Social- og Ældreudvalg har d. 23. juni 2022 stillet følgende spørgsmål nr. 525 (alm. del) til social- og ældreministeren, som hermed besvares endeligt. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Pernille Skipper (EL).

Spørgsmål nr. 525:

”Vil ministeren redegøre for de gældende regler om pligt til indberetning af mistanke om vold, de sidste ti års lovændringer af indberetningspligten, udviklingen i antallet af indberetninger i samme periode samt udviklingen i antallet af ansatte socialrådgivere i samme periode på en måde, hvor det er muligt at sammenligne disse udviklinger?”

Svar:

Jeg forstår spørgsmålet på den måde, at der spørges til underretningspligten om børn og unge efter serviceloven.

I forhold til underretningspligten, kan jeg oplyse, at der påhviler alle borgere i Danmark en underretningspligt. Det gælder som følge af servicelovens § 154, at alle, der får kendskab til et barn eller en ung under 18 år, som fra forældrenes eller anden opdrages side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, som bringer dets sundhed eller trivsel i fare, har pligt til underrette kommunen. Dertil er underretningspligten en personlig pligt, hvilket betyder, at enhver borger har ansvar for at reagere på sin bekymring om, at et barn eller en ung har brug for hjælp. Dermed har alle borgere pligt til at underrette kommunen, hvis de får kendskab til, at et barn eller en ung udsættes for vold – uagtet om der er tale om fysisk eller psykisk vold. Der er derudover ikke et formkrav til, hvordan en underretning skal finde sted, den kan være mundtlig, skriftlig, telefonisk, via. E-mail, sms osv.

For fagpersoner gælder desuden en skærpet underretningspligt jf. servicelovens § 153. Dette betyder, at personer, der er ansat i et offentlig hverv, har pligt til at underrette kommunen, hvis de under tjeneste får kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung under 18 år eksempelvis har brug for særlig støtte eller har været udsat for overgreb. Dermed stilles der ikke krav til, at den pågældende fagperson har kendskab til barnets eller den unges forhold. Derimod kan der være tale om en antagelse, der er sagligt begrundet i barnets eller den unges forhold, og som har givet grund til bekymring for barnets eller den unges udvikling eller sundhed. I tilfælde, hvor en fagperson får mistanke om alvorlige forhold, såsom at et barn udsættes for psykisk eller fysisk vold, seksuelt misbrug eller anden alvorlig omsorgssvigt, bør der straks ske en underretning til kommunens sociale myndigheder. Såfremt der er reel og kvalificeret mistanke om, at et barn bliver seksuelt misbrugt, udsat for vold

eller andre fysiske overgreb, bør underretteren, i samarbejde med kommunen, ligeledes rette henvendelse til politiet.

Ud over den personlige underretningspligt findes også en tværkommunal underretningspligt. Denne gør sig gældende i tilfælde, hvor en familie, med et eller flere børn under 18 år eller vordende forældre med behov for særlig støtte, flytter fra en kommune til en anden. Fraflytningskommunen har i sådant tilfælde pligt til at underrette den nye kommune herom jf. serviceloven § 152. I mange tilfælde vil familien selv tage kontakt til den nye kommune, men i nogle tilfælde kan familien flytte i et forsøg på at undgå foranstaltninger, som fraflytningskommunen har påtænkt, men hvor der endnu ikke er truffet afgørelse herom. Derfor er det vigtigt, at tilflytningskommunen bliver underrettet, så snart fraflytningskommunen bliver bekendt med flytningen, således det bliver muligt at tilbyde familien og barnet eller den unge den hjælp og støtte, der er behov for, så hurtigt som muligt.

I forhold til de lovændringer, der er foretaget i forhold til underretningspligten de sidste ti år, kan jeg oplyse, at der ikke er foretaget ændringer i servicelovens § 154 i perioden.

Servicelovens § 152 om den tværkommunale underretningspligt fik tilføjet stk. 2 ved en lovændring i 2012. I stk. 2 fremgår det, at fraflytningskommunen i forbindelse med underretning til den nye kommune skal oversende nødvendigt sagsmateriale, herunder en opsummering af relevante vurderinger, som fraflytningskommunen har foretaget i sagen. Formålet er, at tilflytningskommunen kan danne sig et hurtigt overblik over fraflytningskommunens vurdering af karakteren af familiens sociale problemer, således kommunen får et godt grundlag for at vurdere, om der kræves akut handling. Tilflytningskommunen er ikke bundet af de vurderinger, som den hidtidige kommune har foretaget, men det skal indgå som en del af sagsoplysningen på linje med andre fagpersoners vurderinger, som måtte indgå i sagen. Lovændringen blev gældende fra 1. juni 2012.

Ift. § 153 i serviceloven er bestemmelsen blevet ændret to gange i perioden 2012-2022. Først blev bestemmelsen ændret som en del af overgrebspakken fra 2013, hvor underretningspligten blev udvidet. Her blev det i 2013 vedtaget, at § 153, stk. 1, at fagpersoner ligeledes har pligt til at underrette, hvis der er kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller ung under 18 år har behov for særlig støtte grundet et for højt skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten. Ændringen blev foretaget for at skærpe opmærksomheden på, at ulovligt skolefravær potentielt kan dække over bagvedliggende sociale udfordringer. I samme lovændring blev den daværende § 153, stk. 3 ophævet. Den daværende § 153, stk. 3 betød, at kommunalbestyrelsen efter anmodning skulle videregive oplysninger til den person, der har foretaget underretningen, medmindre særlige forhold gjorde sig gældende. Den blev ophævet, da den i samme lovforslag blev erstattet med § 155b, stk. 2, hvori det fremgår, at Kommunalbestyrelsen skal orientere den, der har foretaget underretning efter § 153, om, hvorvidt den har iværksat en undersøgelse eller foranstaltninger vedrørende det barn eller den unge, som underretningen omhandler. Dette gælder dog ikke, hvis særlige forhold gør sig gældende. De ovenfor beskrevne lovændringer trådte i kraft den 1. oktober 2013.

I marts 2019 blev der, i Folketinget, vedtaget yderligere en ændring i § 153. Her blev den i dag gældende stk. 2 indsat som en del af bestemmelsen, hvorved det blev indskærpet, at skoleledere på folkeskoler skal underrette kommunalbestyrelsen, når en elev har et ulovligt skolefravær på 15 pct. eller derover inden for et kvartal. Det betyder, at kommunalbestyrelsen i sådanne tilfælde skal underrettes uagtet om barnet eller den unge ellers vurderes at

have behov for særlig støtte efter serviceloven, da ulovligt skolefravær i sig selv er en meget bekymrende adfærd, som kan indikere andre udfordringer i barnets eller den unges forhold. Den daværende stk. 2 blev herefter stk. 3, hvilken bestemmer, at social- og ældreministeren kan fastsætte regler om underretningspligt for andre grupper og personer, der under udøvelsen af deres erhverv får kendskab til forhold eller grund til at antage, at der foreligger forhold, som kan være anledning til foranstaltninger efter serviceloven. Dertil fremgår det ydermere af stk. 3, at ministeren har mulighed for at fastsætte regler for andre grupper og personer om underretningspligt overfor vordende forældre jf. §153, stk. 1, nr. 2, i forbindelse med aktiviteter uafhængigt af deres erhverv.

Ift. udviklingen i antallet af underretninger de seneste 10 år, kan jeg oplyse, at kommunerne siden 1. april 2014 har indberettet oplysninger om underretninger til underretningsstatistikken. Data er offentliggjort i Statistikbanken for perioden fra og med 1. januar 2015 til og med 31. december 2020.

Det samlede antal underretninger er i perioden fra 2015 til 2020 steget fra ca. 97.000 til ca. 136.000, jf. tabel 1 nedenfor.

Stigningen i antallet af underretninger i den første del af perioden vurderes delvist at skyldes en stadig mere intensiv kvalitetssikring af data foretaget af Danmarks Statistik, hvormed underretningsstatistikken bliver mere retvisende år for år. Ifølge Danmarks Statistik er denne kvalitetssikring en årsag til det stigende antal underretninger, selvom det er uvist præcis hvor stor en stigning, der kan tilskrives bedre datakvalitet:

"Danmarks Statistik har i forbindelse med overtagelse af underretningsstatistikken sendt opgørelser til alle kommuner og bedt dem om at godkende deres indberettede tal for 2018. Vi ved positivt, at det har betydet en del flere underretninger - men vi ved ikke hvor stor del af stigningen i antal underretninger fra 2015 til 2016, 2017 og 2018, der kan tilskrives den forbedrede datakvalitet." - Danmarks Statistiks Statistikdokumentation for Underretninger om udsatte børn og unge 2018.

Foruden en forbedret datakvalitet vurderes stigningen også at skyldes en fortsat øget opmærksomhed på underretninger blandt fagpersoner, der omgås børn og unge, eksempelvis skolelærere og ansatte i sundhedsvæsenet, samt et øget fokus i kommunerne på både underretninger og tidlige, forebyggende indsatser.

Tabel 1

Antal underretninger om børn og unge i alderen 0-17 år, 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
I alt	97.300	105.000	118.100	127.800	138.000	135.900

Anm.: Antal underretninger om børn og unge i alderen 0-17 år, som kommunerne har modtaget i perioden 2015-2020. Danmarks Statistik bemærker, at Aalborg Kommune ikke har godkendt data for 2017, mens Aalborg, Gribskov, Horsens og Sønderborg Kommune ikke har godkendt data for 2018. Gribskov og Sønderborg Kommune er underestimeret i 2018. Afrundet til nærmeste 100.

Kilde: Danmarks Statistik (Statistikbanken UND1)

Ift. antallet af ansatte socialrådgivere lægges der til grund for svaret, at opgørelsen af udviklingen i antallet af ansatte socialrådgivere vedrører antallet af ansatte socialrådgivere, der arbejder i kommunernes administration inden for det specialiserede børneområde.

Det bemærkes, at det ikke er muligt direkte at sammenholde udviklingen i antallet af socialrådgivere med antallet af underretninger. Det skyldes blandt andet, at socialrådgivere, der arbejder inden for administration på det specialiserede børneområde, også varetager en lang række andre arbejdsopgaver foruden at håndtere underretninger. Det bemærkes også, at der kan være andre faggrupper end socialrådgivere, der arbejder med underretninger i kommunernes administration, idet en socialrådgiveruddannelse ikke er et krav for en ansættelse som sagsbehandler. Dermed vil nedenstående opgørelser alene omfatte antallet af socialrådgivere og ikke det samlede antal sagsbehandlere, der arbejder i kommunernes administration inden for det specialerede børneområde.

I perioden 2014 til 2022 har der været en stigning i antallet af socialrådgivere, der er ansat i kommunerne inden for administration på det specialiserede børneområde. I 2014 var der ca. 2.000 socialrådgivere, mens der i 2022 var ca. 3.500 socialrådgivere, jf. tabel 2.

Opgørelsen er foretaget på baggrund af data fra Kommunernes og Regionernes Løndatakontor. Antallet af medarbejdere er opgjort som fuldtidsbeskæftigede. Det vil sige, at både deltids- og fuldtidsansatte indgår i opgørelsen, men er vægtet i forhold til deres arbejdstid. Medarbejdere, der arbejder inden for administration på det specialiserede børneområde, er afgrænset til medarbejdere, der er registreret på funktion 6.45.58 *Det specialiserede børneområde* i den kommunale kontoplan. Opgørelsen viser alene antallet af socialrådgivere inden for overenskomstområdet "socialrådgivere/socialformidlere, KL" i stillingen "socialrådgivere". Socialrådgivere ansat i kommunernes administration inden for det specialiserede børneområde under andre overenskomstområder eller andre stillingskategorier indgår ikke.

Grundet en ændring af kontoplanen mellem 2013 og 2014 vises tallet for 2013 ikke. Det bemærkes, at denne ændring kan resultere i nogen usikkerhed i opgørelsen for årene umiddelbart efter ændringen, hvor ændringen skal implementeres.

Tabel 2

Antal socialrådgivere i kommunernes administration på det specialiserede børneområde

Årstal	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Fuldtidsbeskæftigede	2.000	2.400	2.600	2.900	3.100	3.200	3.300	3.400	3.500

Anm.: Antal fuldtidsbeskæftigede i januar i året. Når medarbejdere opgøres som fuldtidsbeskæftigede indgår både deltids- og fuldtidsansatte, men de er vægtet i forhold til deres arbejdstid. Elever og ekstraordinært ansatte indgår ikke. Der er afgrænset til medarbejdere, der er registreret under funktionen "6.45.58 *Det specialiserede børneområde*" i den kommunale kontoplan. Opgørelsen er baseret på "Kontonr (Aktuel struktur)", hvor Kommunernes og Regionernes Løndatakontor, i det omfang det er muligt, manuelt har korrigeret for kontoplansændringer. Medarbejdere indgår, hvis de er ansat under overenskomstområdet "socialrådgivere/socialformidlere, KL" i stillingen "Socialrådgivere". Afrundet til nærmeste 100.
Kilde: Egne beregninger på data fra Kommunerne og Regionernes Løndatakontor.

Med venlig hilsen
Astrid Krag